

रेडियो प्रसार सेवा विकास समिति (रेडियो नेपाल)

आन्तरिक तथा खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम एवं परीक्षा योजना
सेवा: सञ्चार तथा कार्यक्रम, समूह: कार्यक्रम, तह: ९, पद: उपनिर्देशक

प्रथम चरण: लिखित परीक्षा

पुर्णाङ्क: २००

द्वितीय चरण: अन्तर्वार्ता

पुर्णाङ्क: ३०

लिखित परीक्षा योजना						
पत्र	विषय	पुर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	अंक भार	उत्तीर्णाङ्क	समय
प्रथम	प्रशासन र व्यवस्थापन तथा समाजिक अध्ययन	१००	विषयगत	१० X १० = १००	४०	३ घण्टा
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	विषयगत	१० X १० = १००	४०	३ घण्टा

द्रष्टव्य :

१. यस पाठ्यक्रम अनुसार दुई पत्रको लिखित परीक्षा लिइनेछ ।
२. माथि उल्लिखित सबै सेवा अन्तर्गतका समूह/उपसमूहहरूको पाठ्यक्रमको प्रथमपत्रको विषयवस्तु एउटै हुनेछ ।
३. प्रथमपत्र खण्ड (क) को लिखित परीक्षा सेवागत रूपमा अर्थात् एउटा सेवा अन्तर्गतका समूह/उपसमूहका लागि संयुक्त रूपमा एउटै प्रश्नपत्रबाट एकैदिन वा छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट छुट्टाछुट्टै दिन पनि हुन सक्नेछ भने द्वितीयपत्रको परीक्षा पनि समूह/उपसमूह अनुसार एकैदिन वा अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट हुनेछ ।
४. प्रत्येक पत्रको लागि छुट्टाछुट्टै उत्तर पुस्तिका हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तर पुस्तिकामा लेख्नु पर्दछ ।
५. लिखित परीक्षाको माध्यमभाषा नेपाली वा अंग्रेजी हुनेछ ।
६. प्रश्नहरू यथासम्भव नेपालको सन्दर्भमा सोधिने छन् ।
७. यस पाठ्यक्रममा जेसुकै लेखिएको भएता पनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियमहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
८. प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई द्वितीय चरणको अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ ।
९. यस भन्दा अगाडि लागू भएको माथि उल्लिखित समूहको पाठ्यक्रम खारेज गरिएको छ ।

रेडियो प्रसार सेवा विकास समिति (रेडियो नेपाल)

आन्तरिक तथा खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम एवं परीक्षा योजना
सेवा: सञ्चार तथा कार्यक्रम, समुह: कार्यक्रम, तह: ९, पद: उपनिर्देशक

प्रथम पत्र: प्रशासन र व्यवस्थापन

पूर्णाङ्क: १००

खण्ड (क) :

अङ्कभार: ५०

१. राज्य र सरकार (व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका, सरकारको स्वरूप, सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन)
२. सार्वजनिक प्रशासनका अवधारणाहरू
३. कर्मचारी प्रशासनका विविध पक्षहरू
४. आर्थिक प्रशासन - बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
५. निजामती सेवामा पारदर्शिता र यसका सीमाहरू
६. सार्वजनिक उत्तरदायित्व
७. व्यवस्थापनको अवधारणा र सिद्धान्त तथा व्यवस्थापनका विभिन्न पक्षहरू जस्तै: नेतृत्व, उत्प्रेरणा, निर्णय प्रक्रिया र नियन्त्रण, उत्प्रेरणाको लागि मौद्रिक तथा गैर मौद्रिक तत्वहरू
८. कुशल व्यवस्थापकका कार्य (Functions) र गुणहरू (Attributes)
९. कर्मचारीतन्त्रको अवधारणा तथा कर्मचारीहरूको आचरण, आर्थिक अनुशासनहिनता, भ्रष्टाचार, अख्तियार दुरुपयोग सम्बन्धी समस्या र उपचार

खण्ड (ख) :

अङ्कभार: ५०

१०. नेपालमा आमसंचारका माध्यमहरूको सम्बन्धमा संवैधानिक तथा कानुनी स्थिति
११. नेपालमा संचार सम्बन्धी संस्थाहरू रेडियो नेपाल, पत्रकार महासंघ, सूचना विभाग, प्रेस काउन्सिल, रा.स.स., गोरखापत्र संस्थान र नेपाल टेलिभिजन सम्बन्धी जानकारी ।
१२. नेपालमा सरकारी संगठनहरूमा रहेको कमजोरी र प्रशासनिक सुधारको आवश्यकता ।
१३. कर्मचारी प्रशासन र संगठनात्मक व्यवहार
१४. विकास प्रशासनका सिद्धान्त एवं चुनौतिहरू
१५. सार्वजनिक प्रसारण माध्यम, व्यापारिक प्रसारण माध्यम र सामुदायिक प्रसारण माध्यम बारे जानकारी ।
१६. सार्वजनिक प्रशासनको विकास, उद्देश्य र सिद्धान्त ।
१७. सहभागितामूलक व्यवस्थापन
१८. संगठनमा द्वन्द्व र द्वन्द्व व्यवस्थापन
१९. संवैधानिक निकायहरू र तिनका अन्तरसम्बन्ध ।
२०. सूचना तथा संचार प्रणालीको महत्व र आवश्यकता
२१. सूचनाको हक र सार्वजनिक निकायको दायित्व
२२. सुशासनको अवधारणा (उत्तरदायित्व, पारदर्शिता, भ्रष्टाचार निवारण तथा राजनैतिक प्रतिबद्धता)
२३. नेपाली समाज र यसको बनोट
२४. नेपालमा विविध जनजाती, वर्ग, समुदायहरूको सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक र धार्मिक अवस्था र रहनसहन
२५. आदिवासी, जनजाती, मधेशी, दलित, अपाङ्ग र महिलाहरूको वर्तमान अवस्था, उत्थानका प्रयासहरू, समस्या र समाधानका सम्भावनाहरू

रेडियो प्रसार सेवा विकास समिति (रेडियो नेपाल)

आन्तरिक तथा खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम एवं परीक्षा योजना
सेवा: सञ्चार तथा कार्यक्रम, समुह: कार्यक्रम, तह: ९, पद: उपनिर्देशक

द्वितीयपत्र : सेवा सम्बन्धी

अंकभार १००

खण्ड (क):

अङ्कभार ५०

१. आमसञ्चार र पत्रकारिता

- १.१ आमसञ्चारको विकासक्रम, वर्तमान अवस्था र चुनौतीहरू ।
- १.२ आभसञ्चारका साधनहरू र तीनका समसामयिक अभ्यास ।
- १.३ आमसञ्चार माध्यमका सहयोगी प्रणाली : विज्ञापन, जनसम्पर्क, मनोरन्जन व्यवसाय, वितरण/प्रसारण आदि ।
- १.४ पत्रकारिता क्षेत्रमा व्यवसायिकताको महत्व र आवश्यकता ।
- १.५ आमसञ्चार र सामाजिक सञ्जालका समसामयिक मुद्दाहरू र नेपालको अवस्था ।

२ प्रसारण पत्रकारिता र प्रसारण व्यवस्थापन

- २.१ विश्व प्रसारण पत्रकारिताको इतिहास र नेपालको अवस्था ।
- २.२ रेडियो प्रसारणका प्रविधिहरू, रेडियो प्रसारणका विभिन्न मोडेलहरू/प्रकारहरू र प्रसारण पत्रकारिताको प्रवृत्ति (Trend) ।
- २.३ सार्वजनिक प्रसारण, निजी प्रसारण र सामुदायिक प्रसारणका विशेषताहरू ।
- २.४ रेडियो प्रसारण क्षेत्रमा रेडियो नेपालको योगदान, वर्तमान संगठन संरचना र समसामयिक चुनौतीहरू ।
- २.५ रेडियो प्रसारण क्षेत्रको व्यवस्थापन र अन्य क्षेत्रको व्यवस्थापनबीचका समानता र असमानताहरू ।
- २.६ प्रसारण व्यवस्थापनका मुद्दा, चुनौती र समाधानका उपायहरू ।
- २.७ रेडियो कार्यक्रम उत्पादन र प्रसारणका चरणहरू तथा श्रोता सहभागिता र प्रतिक्रियाको महत्व ।
- २.८ रेडियो प्रसारण व्यवस्थापनमा कार्यक्रम मूल्याङ्कन र श्रोता सर्वेक्षणको आवश्यकता ।
- २.९ नेपालमा सार्वजनिक प्रसारण सम्बन्धमा हालसम्म गठित आयोग/कार्यदलहरूबाट प्राप्त प्रतिवेदन / सिफारिसका विषयहरू ।
- २.१० कार्यक्रम सञ्चालक (प्रोड्यूसर), कार्यक्रम व्यवस्थापक र प्रसारण संस्था प्रमुखबीचको समन्वय र सम्बन्ध ।

३. रेडियो कार्यक्रमका विविध पक्षहरू

- ३.१ रेडियो प्रसारणमा शैली पुस्तको आवश्यकता र महत्व ।
- ३.२ रेडियो प्रसारणमा कार्यक्रम/समाचार सम्बन्धी मापदण्ड/निर्देशिकाको भूमिका ।
- ३.३ रेडियो कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशीकरणका मुद्दाहरू ।
- ३.४ रेडियो कार्यक्रम उत्पादनमा प्रस्तुति, विषयवस्तु र प्रविधिको त्रिपक्षीय आवश्यकता ।
- ३.५ रेडियो प्रसारणमा विपद व्यवस्थापनको महत्व ।

४ प्रेस, मानवअधिकार, आचारसंहिता र उत्तरदायित्व

- ४.१ राज्यको चौथो अङ्कका रूपमा प्रेसको महत्व ।
- ४.२ मानवअधिकारको रूपमा प्रेस स्वतन्त्रता र सेन्सरसीप ।
- ४.३ नेपाल वाक स्वतन्त्रता, सूचनाको हक तथा गोपनियताको हक सम्बन्धमा प्रसारण संस्थाहरूको अभ्यास ।
- ४.४ प्रेस मर्यादा, पत्रकार आचारसंहिता र उत्तरदायित्व ।
- ४.५ प्रसारण पत्रकारितामा सामाजिक उत्तरदायित्वको अभ्यास ।

५. सम्बन्धित कानुनी व्यवस्था

- ५.१ नेपालको वर्तमान संविधान
- ५.२ रेडियो प्रसार सेवा विकास समिति, गठन आदेश, २०४१
- ५.३ रेडियो प्रसार सेवा विकास समिति, कर्मचारी सेवा शर्त नियमावली, २०७७
- ५.४ रेडियो प्रसार सेवा विकास समिति, आर्थिक नियमावली, २०४९
- ५.५ राष्ट्रिय आमसञ्चार नीति, २०७३
- ५.६ सूचना तथा सञ्चार प्रविधि नीति, २०७२
- ५.७ विज्ञापन (नियमन गर्ने) ऐन २०७६ र विज्ञापन (नियमन गर्ने) नियमावली, २०७७
- ५.८ राष्ट्रिय प्रसारण ऐन, २०४९ र राष्ट्रिय प्रसारण नियमावली, २०५२ (संशोधन सहित)
- ५.९ श्रमजीवि पत्रकार सम्बन्धी ऐन, २०५१ र श्रमजीवी पत्रकार सम्बन्धी नियमावली, २०५३
- ५.१० सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ र नियमावली २०६५ (संशोधन सहित)
- ५.११ सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ सम्बन्धी जानकारी